

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
29 серпня 2022 року, протокол № 3
Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор
_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

30 серпня 2022 року

м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖЕРА»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота**

м. Хмельницький
2022

РОЗРОБНИК:

Старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування, кандидат економічних наук
17 червня 2022 року

_____ Петро СЕМ'ЯНЧУК

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри публічного управління та адміністрування
20 червня 2022 року, протокол № 13

Завідувач кафедри, доктор наук з державного управління, доцент
20 червня 2022 року

_____ Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ

Деканеса факультету управління та економіки, кандидатка економічних наук, доцентка
20 червня 2022 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
25 серпня 2022 року, протокол № 1

Перша проректорка, голова методичної ради університету, кандидатка наук з державного управління, доцентка
25 серпня 2022 року

_____ Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 3
2. Заплановані результати навчання	– 4
3. Програма навчальної дисципліни	– 8
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 12
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 12
4.2. Аудиторні заняття	– 13
4.3. Самостійна робота студентів	– 13
5. Методи навчання та контролю	– 13
6. Схема нарахування балів	– 13
7. Рекомендовані джерела	– 15
7.1. Основні джерела	– 15
7.2. Допоміжні джерела	– 15
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 18

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 22	Соціальна робота
2. Код і назва спеціальності	– 232	Соціальне забезпечення
3. Назва спеціалізації	–	Спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	–	Організація роботи соціального менеджера
5. Тип дисципліни	–	вибіркова
6. Код дисципліни	–	ВД 2.1.13.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	бакалавр
9. Курс / рік навчання	–	другий
10. Семестр	–	третій
11. Обсяг вивчення дисципліни:		
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3 / 90	
2) денна форма навчання:		
аудиторні заняття (годин)	– 44	
% від загального обсягу	– 54	
лекційні заняття (годин)	– 22	
% від обсягу аудиторних годин	– 50	
семінарські заняття (годин)	– 22	
% від обсягу аудиторних годин	– 50	
самостійна робота (годин)	– 46	
% від загального обсягу тижневих годин:		
аудиторних занять	– 3	
самостійної роботи	– 3	
12. Форма семестрового контролю	–	залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:		
1) попередні дисципліни	–	ВД 2.1.6.Соціальне законодавство ВД 2.1.7.Загальна та професійна етика ОДПП 1.2.3.Соціальна робота

	ОДПП 1.2.2. Система соціального забезпечення
	ОДПП 1.2.13. Соціальна економіка
2) супутні дисципліни	–
3) наступні дисципліни	– ОДПП 1.2.12. Соціальні допомоги ОДПП 1.2.17. Соціальна робота в територіальній громаді
14. Мова вивчення дисципліни	– Українська.

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 04. Здатність планувати та управляти часом

ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 13. Здатність до міжособистісної взаємодії

ЗК 15. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих на себе обов'язків.

ЗК 16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо при прийнятті рішень та вирішенні проблемних ситуацій у сфері соціального забезпечення.

СК 02. Здатність розуміти нормативно-правову базу стосовно сфери соціального забезпечення.

СК 06. Здатність планувати та звітувати в системі соціального забезпечення, у тому числі шляхом застосовувати сучасні інформаційні системи та програмне забезпечення для отримання й обробки даних у сфері соціального забезпечення.

СК 10. Здатність здійснювати аналіз механізмів надання окремих видів соціального забезпечення, планувати та реалізовувати заходи з надання адресної соціальної допомоги.

СК 12. Здатність до організації та управління процесами в соціальному забезпеченні

СК 13. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності

СК 14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

Результати навчання

ПР 03. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження.

ПР 04. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення.

ПР 07. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення.

ПР 08. Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення

ПР 09. Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців, здійснювати професійну діяльність на основі етичних принципів, дотримання прав особи, сприяння вирішенню проблем.

ПР 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

ПР 18. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

ПР 19. Ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців.

ПР 20. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей,

використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ПР 24. Надавати консультації щодо можливих способів здійснення та захисту прав та інтересів особи у сфері соціального забезпечення, вести формальну і неформальну бесіду з проблем соціального забезпечення.

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:
1. Знання <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>
1.1) відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату з Менеджменту соціального забезпечення;
1.2) називати основні нормативно-правові акти соціального забезпечення і соціального страхування;
1.3) описувати методiku та методологію Менеджменту соціального забезпечення;
1.4) класифікувати та оцінювати соціальні послуги;
1.5) надавати характеристику різних соціальних послуг;
2. Розуміння <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>
2.1) пояснювати зміст основних термінів, що розкривають суть Менеджменту соціального забезпечення;
2.2) описувати категорії отримувачів соціальних послуг та давати їм характеристику;
2.3) обговорювати та розрізняти суть об'єкт, суб'єкт, методи та функції соціального менеджменту;
2.4) пояснювати особливості здійснення соціального партнерства;
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) застосовувати отриманні знання при описанні різних видів робіт соціального менеджера;
3.2) працювати з наданням соціальних послуг соціальним менеджером;
3.3) забезпечувати мотивацію в системі соціального менеджменту;
3.4) організовувати інформаційне забезпечення менеджменту в соціальній сфері;
3.5) управління персоналом в соціальному менеджменті;
3.6) управління соціальними процесами та в галузях соціальної сфери;
3.7) забезпечити організаційні відносини в системі соціального менеджменту;
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) упорядковувати уявлення про надання різних видів соціальних послуг соціальним менеджером;
4.2) аналізувати надання соціальних послуг соціальним менеджером;
4.3) аналізувати соціальну політику та соціальне управління;
4.4) аналізувати сучасні технології соціального менеджменту та соціальний самоменеджмент;
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) аргументувати особливості менеджменту соціальної служби для молоді;

5.2) формулювати свою думку стосовно видів соціальних послуг соціального менеджера;
5.3) пропонувати власне бачення проектування якостисоціальних послуг соціального менеджера.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріялу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінювати якість і доцільність роботи соціального менеджера;
6.2) узагальнювати інформацію про організацію роботи соціального менеджера;
6.3) порівнювати якість надання соціальних послуг соціальним менеджером у розрізі їхніх видів;
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчости за умов багатомірностіальтернативности сучасної культури)</i>
7.1) генерувати ідеї щодо удосконалення методів організації роботи соціальним менеджером;
7.2) давати оцінку організації роботи соціальним менеджером.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, зміст та методологія соціального менеджменту

Виникнення та становлення соціального менеджменту. Предмет соціального менеджменту. Методологічні засади соціального менеджменту. Методи та функції соціального менеджменту як науки. Закони соціального менеджменту. Принципи соціального менеджменту.

Об'єкт соціального менеджменту. Суб'єкт соціального менеджменту. Підходи, моделі та методів заємов'язку об'єктів та суб'єктів менеджменту соціального забезпечення. Зміст та специфіка методів соціального менеджменту. Самоуправління як метод соціального менеджменту. Принципи самоуправління.

Тема 2. Еволюція розвитку управління в соціальній сфері

Історичні етапи розвитку науки про менеджмент. Еволюція розвитку управлінської теорії до кінця XIX ст. Становлення та розвиток менеджменту в соціальній сфері в XX — на початку XXI ст. Наукові школи соціального менеджменту. Зародження управлінської діяльності на українських землях. Розвиток управління в соціальній сфері в Україні в Литовсько-Польську та Козацьку добу. Управлінська діяльність в соціальній сфері в Україні в XIX — на початку XX ст. Розвиток управлінської науки в Україні в радянський та пострадянський періоди.

Тема 3. Система соціального менеджменту

Соціальний менеджмент як система. Механізми соціального менеджменту. Основні принципи, задачі та категорії соціального менеджменту. Функції соціального менеджменту. Структура соціального менеджменту. Місія та мета менеджменту соціального забезпечення. Інституційні рівні менеджменту соціального забезпечення. Правові засади соціального менеджменту.

Тема 4. Мотивація в організації роботи соціального менеджера

Сутність та механізми мотивації. Соціально-психологічні аспекти мотивації. Адміністративна мотивація. Співвідношення мотивації і стимулювання. Організація мотивації та стимулювання. Зміни в структурі та змісті трудової мотивації в сучасних умовах. Основні шляхи приведення в дію мотиваційних ресурсів.

Тема 5. Інформаційне забезпечення роботи соціального менеджера

Сутність інформації, її створення, відтворення та використання. Поняття «соціальна інформація», її джерела та канали циркуляції. Види соціальної інформації. Використання інформаційних технологій в управлінні соціальними процесами. Геоінформаційні технології в соціальному менеджменті.

Тема 6. Управління персоналом в соціальному менеджменті

Сутність поняття управління персоналом. Система управління персоналом в соціальній сфері. Особливості управління персоналом на підприємствах та організаціях соціальної сфери. Кадрове забезпечення соціальної роботи. Зарубіжний досвід управління персоналом в соціальній сфері. Фактори ризику в соціальному управлінні.

Тема 7. Соціальний самоменеджмент

Сутність соціального самоменеджменту. Причини появи самоменеджменту. Основні напрями розвитку самоменеджменту в соціальній сфері. Лідерство як якість соціального менеджменту. Утвердження соціальних менеджерів у статусі лідера.

Тема 8. Сучасні технології в роботі соціального менеджера

Сутність та зміст технологій менеджменту соціального забезпечення (соціального менеджменту). Структура технологій соціального менеджменту. Основні характеристики соціальних технологій. Умови технологізації соціальних процесів. Класифікація соціальних технологій.

Тема 9. Мікрорівневий механізм організації роботи соціального менеджера

Соціальна політика як механізм соціального менеджменту. Основні напрями вдосконалення механізму соціального менеджменту на макрорівні. Політичні аспекти макрорівневого механізму соціального менеджменту. Мікрорівневий механізм соціального менеджменту. Процесуальний характер менеджменту соціального забезпечення. Особливості функцій соціального менеджменту на мікрорівні. Управлінська праця менеджерів у соціальній сфері. Самоменеджмент в управлінні соціальною роботою.

Тема 10. Зарубіжний досвід організації роботи соціального менеджера

Особливості формування системи соціального забезпечення (соціального захисту населення) в країнах Європи та Північної Америки наприкінці XIX — XX ст. Соціальний захист населення в зарубіжних країнах на сучасному етапі розвитку. Соціальний захист населення в Німеччині. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки у Франції. Соціальний захист населення Великої Британії. Шведська модель соціального захисту населення. Система управління в соціальній сфері в країнах ЄС. Принцип соціального страхування в зарубіжних країнах. Принцип соціального забезпечення. Принцип допомоги. Принцип соціальної солідарності. Особливості формування моделей соціального захисту населення в країнах ЄС. Континентальна модель. Англосаксонська модель. Скандинавська модель. Південноєвропейська модель.

Тема 11. Робота соціального менеджера за умов війни

Організація надання соціальних послуг в громадах в умовах війни. Нормативне регулювання організації і надання соціальних послуг за умов воєнного стану. Класифікатор соціальних послуг. Закон України «Про соціальні послуги». Надання соціальних послуг в умовах надзвичайного або воєнного стану. Вимоги до надавачів соціальних послуг. Особливості розвитку волонтерства в умовах війни та можливості залучення волонтерів до надання допомоги окремим категоріям громадян. Проведення оцінки потреб та пріоритизації надання соціальних послуг в громаді. Найбільш затребувані соціальні послуги в умовах війни: інформування; консультування; консультативний кризовий телефон; екстрене (кризове) втручання; посередництво; представництво інтересів; надання притулку; короткотермінове

проживання; підтримане проживання; соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах; соціальна адаптація; соціальна інтеграція та реінтеграція; соціально-психологічна реабілітація; догляд вдома; тимчасовий відпочинок для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю (за умов війни) або особами, які мають невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування; транспортні послуги; фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальними, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями; персональний асистент.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1.	Предмет, зміст та методологія соціального менеджменту	8	2	2	-	-	4
2.	Еволюція розвитку управління в соціальній сфері	8	2	2	-	-	4
3.	Система соціального менеджменту	9	2	2	-	-	5
4.	Мотивація в організації роботи соціального менеджера	9	2	2	-	-	5
5.	Інформаційне забезпечення роботи соціального менеджера	8	2	2	-	-	4
6.	Управління персоналом в соціальному менеджменті	8	2	2	-	-	4
7.	Соціальний самоменеджмент	8	2	2	-	-	4
8.	Сучасні технології в роботі соціального менеджера	8	2	2	-	-	4
9.	Мікрорівневий механізм організації роботи соціального менеджера	8	2	2	-	-	4
10.	Зарубіжний досвід організації роботи соціального менеджера	8	2	2			4
11.	Робота соціального менеджера за умов війни	8	2	2			4
	Усього	90	22	22	-	-	46

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до окремих тем.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.4. Тематика самостійних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.5. Самостійні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- повідомлення про виконання самостійних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове білиц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у письмовій формі.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку.

Структура залікового білету включає 2 теоретичних питання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування студентам балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рис.

30 балів –
за результатами складання
семестрового контролю

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять та самостійної роботи студентів визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Менеджмент соціальної роботи: навч. посіб. для студ. спец. «Соціальна робота». Луганськ: ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2012. 163 с.
2. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Менеджмент соціальної роботи. Теорія і практика: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. К.: Каравела, 2007. 296 с.
3. Примірна посадова інструкція соціального менеджера. Режим доступу: https://www.unicef.org/ukraine/media/9751/file/%D0%A1%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B0_6.pdf
4. Хміль Ф.І. Основи менеджменту: підручник. 2-ге вид., випр. доп. Київ: Академвидав, 2007. 576 с.
5. Гірняк О.М., Лазановський П.П. Менеджмент: теоретичні основи і практикум: навч. посіб. Київ; Львів: Магнолія плюс; Новий світ-2000, 2003. 334 с.
6. Управління соціальним забезпеченням: Практичний посібник для членів правління установ соціального забезпечення в Центральній та Східній Європі. Будапешт, 2005. 147 с.
7. Лаврухін В.В. Державне управління у сфері соціального захисту населення: теоретичні аспекти. Аспекти публічного управління. № 1-2 (15-16). 2015. С. 66-72.
8. Безугла В., Загірняк Д., Шаповал Л. Соціальне страхування: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 208 с.
9. Бечко П., Мальований М., Бечко В. Соціальне страхування: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 496 с.
10. Віжунов О.В. Правове регулювання соціального забезпечення осіб з інвалідністю в Україні та країнах Європейського Союзу: авто реф. ... канд. юрид. наук, спец.: 12.00.05 К.: Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2020. 20 с.
11. Денисенко К. Державна політика у сфері соціального захисту: аналіз понятійно-категоріального апарату. Ефективність державного управління. 2017. Вип. 2 (51). Ч. 1. С.95-101.
12. Малімон В.І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. 352 с.
13. Мокрицька Н.П. Право соціального забезпечення: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 536 с.
14. Нариси з міжнародного та зарубіжного трудового права і права соціального забезпечення: монографія / В.М.Бесчастний, М.М.Клемпарський, О.В.Назимко; за заг. ред. В.М.Бесчастного. Харків: Право, 2017. 176 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту в Україні : навч. посіб. К.: Знання, 2008. 663 с.
2. Бондар М.І. Соціальне забезпечення та соціальний захист в Україні. Економіка та суспільство. 2021. Вип. 34. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/976/934>
3. Бондар М. І., Цятковська О. В., Цятковська А. М. Соціальне забезпечення: міжнародно-правовий аспект. Вчені записки Університету «КРОК». 2021. № 4 (64). С. 96–105.
4. Бориченко К.В. Механізм правового регулювання відносин у праві соціального забезпечення. Правові горизонти. 2019. № 14. С. 34–39.

5. Бориченко К.В. Соціальний захист сімей з дітьми за законодавством України: автореферат... канд. юридичних наук, спец.: 12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення. Одеса: Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», 2015. 20 с.
6. Васильчак С. В., Жидяк О. Р., Лояк Л. М. Соціальне забезпечення в контексті пенсійної реформи. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2018. № 2. С. 19–28.
7. Дугчак А. В. Соціальне забезпечення громадян: сучасний стан та перспективи розвитку. Молодий вчений. 2017. № 5 (45). С. 568–572.
8. Іванова А. Особливості забезпечення соціального захисту в умовах децентралізації бюджетних повноважень. Світ фінансів. 2021. № 1 (66). С. 38-47.
9. Кадикало О.І. Особливості нормативно-правового забезпечення соціального захисту окремих верств населення в Україні. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2021. № 3. С. 126-129.
10. Клименко А.Л. Соціальний захист і соціальне забезпечення в умовах євроінтеграції України: окремі аспекти. Теорія і практика правознавства. 2017. Вип. 2 (12). С. 1-10.
11. Костюк В. Проблеми гармонізації законодавства України щодо прав осіб з інвалідністю з відповідними стандартами Європейського Союзу. Право України. 2016. № 8. С. 47–54.
12. Котикова А.І., Бабич М.М., Циноборенко А.С. Проблеми реалізації регіональної політики соціального захисту в умовах Євроінтеграції: пенсійне забезпечення. Ефективна економіка. 2018. № 1.
13. Лаврик О. Соціальне страхування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Економічний аналіз. 2021. № 2. Т. 31. С. 107–113.
14. Лесько Н.В. Адміністративно-правове забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері захисту дітей від насильства та інших протиправних дій: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 Львів, 2019. 36 с.
15. Лішик О.П. Проблеми соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2019. Вип. 10. С. 86-89.
16. Махортов Ю. О., Телічко Н. А. Управління системою соціального захисту в Україні в умовах впливу сучасних міжнародних економічних відносин. Інтелект ХХІ. 2017. № 3. С. 23–29.
17. Мельник О. Я. Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи. Часопис Національного університету «Острозька академія». 2015. № 2 (12). С. 1–5.
18. Мокрицька Н.П. Проблеми права соціального захисту: навч. посіб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 428 с.
19. Нечипоренко С.Д. Сутність та значення соціального страхування в системі соціального захисту населення. Агросвіт. 2017. № 6. С. 55-60.
20. Орловський О.Я., Боднарук М.І. Сучасне право соціального забезпечення: концептуальні підходи до поняття та сутності. Прикарпатський юридичний вісник. 2021. Вип. 3 (38). С. 49-53.
21. Пастух К. В. Сучасна державна регіональна політика в Україні: соціально-економічний вимір. Державне управління та місцеве самоврядування. 2019. Вип. 2 (41). С. 70–76.
22. Романюк О., Чорній Л., Рубановський К., Попович В. Система соціального захисту та соціального забезпечення в Україні. Реальний стан та перспективи реформування. Київ : Центр громадської експертизи, 2009. 104 с.
23. Рудкевич І. В. Етапи становлення та розвитку державної політики соціального захисту населення України. Інвестиції: практика та досвід. 2011. № 4. С. 99–102.
24. Сташків Б.І. Право соціального забезпечення. Загальна частина: навчальний посібник. Чернігів: ПАТ «ПВК «Десна», 2016. 692 с.
25. Ткаченко Ю. Роль держави у сфері соціального забезпечення: історичний екскурс. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 1. С. 128–131.

26. Філіпчук В.Р. Соціальний захист населення: зміст категорії та відповідність викликам глобалізації. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. Вип. 20. Ч. 3. С. 106-110.
27. Фурман А. В., Підгурська М. В. Історія соціальної роботи: навчальний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 174 с.
28. Чорна М. Сутність права громадян на соціальний захист. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 4. С. 151–156.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

https://www.pfu.gov.ua/	Пенсійний фонд України
https://nssu.gov.ua/	Національна соціальна сервісна служба України
https://www.msp.gov.ua/	Міністерство соціальної політики України
http://www.freefullpdf.com/	База даних наукових публікацій
http://www.nbu.gov.ua	Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
http://lib.rada.gov.ua/static/about/wellcome.html	Бібліотека Верховної Ради України
http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3	Наукова бібліотека імені М.Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
https://library.ukma.edu.ua/	Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»
https://univer.km.ua/	Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
https://www.kmu.gov.ua/	Кабінет Міністрів України
https://www.dcz.gov.ua/	Державний центр зайнятості
https://minre.gov.ua/	Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України
https://mof.gov.ua/uk	Міністерство фінансів України
https://mva.gov.ua/ua	Міністерство у справах ветеранів України